ŚLĄSKI
MARTIN OPITZ I MUZYKA

APOLLO

ΑΠΟΛΛΩΝ

27. CZERWCA 2021

PERŁA ŻELISZOWA

16:00 CZĘŚĆ A / 17:30 CZĘŚĆ B

ARS-AUGUSTA e.V.

PROGRAMM

16:00 Część A

1a/b. Itzt blicken durch des Himmels Saal SWV 460
Heinrich Schütz (1585, Köstritz - 1672, Dresden) / Martin Opitz (Teutsche Poemata)

2a/b. O dolcezze amarissime d´ amore SWV 2
Heinrich Schütz / Giovani Battista Guarini

3a/b. Die Erde trinkt für sich SWV 438
Heinrich Schütz / Martin Opitz (Epigramme, nach Anakreon)

4a/b. Liebster, sagt in süssen Schmerzen SWV 438
Heinrich Schütz / Martin Opitz (aus „Salomons Hohenlied“)

5a/b. Glück zu den Helikon SWV 96
Heinrich Schütz / Martin Opitz

6a. Tugend ist der beste Freund
Andreas Hammerschmidt (1611, Brüx, 1675, Zittau) / Martin Opitz (aus „Martini Opitii Acht Bücher Deutscher Poematum“)

7a. Wer Gott das Herze giebet
Andreas Hammerschmidt / Martin Opitz (aus „Martini Opitii Acht Bücher Deutscher Poematum“)

8a. Läßt Salomon sein Bette nicht umgeben SWV 452
Heinrich Schütz / Martin Opitz (aus „Salomons Hohenlied“)

9a. Die Augen merken oftmals an
Constantin Christian Dedekind / Martin Opitz

10a. Komm Nordwind du
Andreas Hammerschmidt (Aus Geistlichen Dialogen II Salomons Hohenlied - Andert Teil) / Martin Opitz

11a. Teutoniam dudum belli SWV 338
Heinrich Schütz / Anonym

17:30 Część B

6b. Der Morgenröth ihr Lachen befördert alle Sachen
Constantin Christian Dedekind (Reinsdorf, 1628- Dresden, 1715) / Martin Opitz

7b. Läßt Salomon sein Bette nicht umgeben SWV 452
Heinrich Schütz / Martin Opitz (aus „Salomons Hohenlied“)

8b. Wie der güldnen Rosen Zier
Andreas Hammerschmidt (Aus Geistlichen Dialogen II Salomons Hohenlied - Andert Teil) / Martin Opitz

9b. Nachdem ich lag in meinem öden Bette SWV 451
Heinrich Schütz / Martin Opitz (aus „Salomons Hohenlied“)

10b. Wenn Gott auf unsre Lenden
Andreas Hammerschmidt / Martin Opitz

11b. Teutoniam dudum belli SWV 338
Heinrich Schütz / Anonym

Academia ARS AUGUSTA

Anna Bachleitner, *sopran*
Shira Miriam Cohen, *sopran*
Ioulia Spanou, *alt*
Roberto Jachini Virgili, *tenor*
Nathaniel Kondrat, *bass*
Enrique Gómez-Cabrero Fernández, *skrzypce barokowe*
Lukas Hamberger, *skrzypce barokowe*
Ela Kaluchiewicz, *viola da gamba*
Dimitri Dimitrov, *organy*
Michele Cinquina, *teorba*

Enrique Gomez-Cabrero Fernandez, *kierownictwo muzyczne*
Eleni Ioannidou, *koncepcja dramaturgiczna i kierownictwo artystyczne*
Anna Utko, *kostiumy*

Projekt jest finałowym koncertem warsztatów z Enrique Gómez-Cabrero Fernándezem, prof. Brittą Schwarz i Michele Cinquiną w Görlitz, zorganizowanych przez Ars-Augusta e.V.

Stowarzyszenie Ars-Augusta e.V. zostało założone w 2017 roku w europejskim mieście Görlitz-Zgorzelec, aby zgodnie ze statutem promować kulturę i sztukę, a jednocześnie przyczyniać się do porozumienia międzynarodowego, zwłaszcza na pograniczu polsko-niemieckim. Od tego czasu stowarzyszenie zrealizowało szereg projektów, które z jednej strony przywracały na światło dziedzictwo kulturowe regionu, a z drugiej wzmacniały świadomość skarbów regionu oraz promowały współpracę polsko-niemiecką. Pierwszym projektem było założenie Lausitzer Barockensemble (Łużycki Zespół Barokowy), który dał swój pierwszy koncert w roku Telemanna 2017 w barokowym zamku Rammenau oraz w mieście Żary, również związanym z Telemannem. Ważnym wydarzeniem w działalności stowarzyszenia było ponowne odkrycie opery „Giove in Argo" Antonio Lottiego w 2019 roku, wystawionej w Palais im Großer Garten w Dreźnie i w Teatrze Zdrojowym im.Henryka Wieniawskiego w Szczawnie Zdroju (nagranej i aktualnie dostępnej na CD). W 2019 roku powstała „Academia Ars Augusta", której celem jest umożliwienie młodym, utalentowanym twórcom kolejnych odkryć muzycznych skarbów regionu w ramach projektów edukacyjnych. Doświadczony barokowy skrzypek i dyrygent Enrique Gómez-Cabrero Fernández, koncertmistrz zespołu Lausitzer, prowadzi kursy historycznej praktyki wykonawczej, a znani wykładowcy pogłębiają wiedzę uczestników w zakresie śpiewu i interpretacji muzyki dawnej. Tak jest również w przypadku projektu „Śląski Apollo: Martin Opitz i muzyka": prof. Britta Schwarz (śpiew) i Michele Cinquina (realizacja basso continuo). Kolejnym projektem stowarzyszenia będzie prawykonanie w czasach nowożytnych opery Antonio Bioniego, napisanej dla Opery Wrocławskiej w 1732 roku. „Issipile" to pierwsza kompletna opera kompozytora, która kiedykolwiek zostanie wykonana i udokumentowana w ramach projektu finansowanego przez polskie Ministerstwo Kultury i Kaufhaus Görlitz. Partnerem będzie Opera na Zamku w Szczecinie (grudzień 2021).

Teksty

1. *Itzt blicken durch des Himmels*

Teraz patrzę przez salę niebios
na wszystkie małe złote gwiazdki.
Jestem zupełnie sam i bez nadzieji,
budzę się, podczas gdy inni śpią.

Dziewico, tak spokojnie odpoczywasz
a twoje dumne oczy są zamknięte,
przez twoje czerwone usta wydychasz
słodką truciznę, która mnie rani.

Nie zwracasz uwagi na moje udręki,
ani na słodkiego boga Miłości
który skierował mój zamglony
umysł w twoje ręce i twoją łaskę.

Leżę przy twoich głuchych drzwiach,
niech bym tylko mógł wejść
i przyciągnąć do mnie twego silnego
ducha moimi błaganiami.

To co cały dzień błąka się tu i tam,
ryby płynące przez bezkresne oceany,
Są bezpieczne i mogą iść odpocząć,
tylko moje oczy nie chcą się zamknąć.

Wzywam te łzy, aby dały świadectwo,
że nie mogę cię zmuszać
Te łzy, które cię zawstydzają
Zostawiam tu jako zastaw mojej miłości.

2. *O dolcezze amarissime d´amore*

O najbardziej gorzkie słodycze miłości,
jakże trudniej jest was stracić,
niż nigdy was nie mieć,
nigdy nie spróbować, nigdy nie posiadać,
jakże szczęśliwa byłaby miłość
gdyby nie jej radości nigdy nie tracić
a jeśli się ją traci,
oby każde wspomnienie tego zaginionego
uczucia zniknęło razem z nim.

3. *Die Erde trinkt für sich*

Ziemia pije dla siebie samej,
Drzewa spijają ziemię.
Morze pije z potoków,
słońce spije morze,
A księżyc pije słońce.
Dlaczego, towarzysze, szydzicie ze
mnie,
Jeśli ja też chcę pić?

4. *Liebster, sagt in süssen Schmerzen*

Mój Umiłowany, w słodkiej udręce
twoja Szulamitka powiedziała ci:
och, chodź, błagam z całego serca, chodź,
pocałuj mnie, och mój piękny,
twój wdzięk jest równy
winorośli najlepszego wina.

Twój zapach jest o wiele lepszy
niż najczystszy sok z oliwek
z jezior syryjskich,
niż szlachetna moc balsamu,
dlatego wszyscy patrzą na ciebie
i miłują cię wszystkie dziewice.

Podążaj za mną, nadchodzimy,
podążamy za twoimi rękami,
teraz on mnie przyjął,
do swojej świętej sypialni,
chce mnie poznać całkowicie i
do czego zdolne jest moje serce.

Komu mogę oddać swoje szczęście,
gdyż kocha mnie on tak gorąco,
ten którego nie można porównać
do wina wytopionego z najlepszych
winogron! Każdy, kto żyje
Musi wywyższyć mojego przyjaciela.

Myślicie, że jestem mniej warta
wy, córki Solyme,
bo jestem czarna jak namioty
wzdłuż gorących mórz mauretańskich,
chociaż mogłabym użyczyć piękno
nawet do arrasów Salomona.

Przez to, że skóra ma stała się brązowa,
nie patrz tak na mnie,
Jestem ciemnobrązowa od słońca,
jego płomień mi to zrobił,
i od tamtej pory wściekłość i nienawiść
mej matki, przeszły na jej dzieci

Zawsze muszę ich być strażniczką
nad ich górami i nad ich winem,
ich góry, które spowodowały że
moja skóra musi być teraz czarna,
lecz moja własna góra pozostała w tyle,
ponieważ musiałam zajmować się jej
szczęściem.

5. Glück zu den Helikon

Szczęście sprzyja Helikonowi,
Słyszę dźwięk muz,
Clio i Euterpe są tu,
Melpomene przyszedł też.

Słyszę słodki śpiew
jak brzmią syreny,
ale kiedy się wsłuchałem,
wszystko pochodziło od Phoebo.

Orfeusz jest tutaj,
wciąż stroi swoją harfę,
wzrusza lasy i doliny,
wypełniając salę Jowisza.

Wcześniej jeden nowy dźwięk
którego nie było w ich chórze
zaczął jeden Apostoł
on też gra w tym planie.

Wszyscy biegli bez wytchnienia
a muzy poiły ich,
tak że przesiąknęli winem, jak by
rzeka na nich zaczęła płynąć.

Permessus pochwalił sprawę,
szczęście dla nowej rzeki
która stworzyła Pegaza,
fontana się śmieje po kryjomu.

Midas się tutaj nie liczy
którego Phoebus skarał odważnie;
tylko liczne muzy śpiewają
w sali bogów.

6a. Tugend ist der beste Freund

Cnota jest najlepszym przyjacielem
Która nas zawsze kocha
Kiedy świeci piękne słońce
i kiedy chmury nas zasmucają;

Kiedy podróżujemy tam i tu
Na lądzie i na morzu,
To nie jest dla niej obraża .
Nic nie wie o obłudzie ludzi

Jak to niektórzy przyjaciele tutaj robią
Z fałszywego zapału miłości,
co wesoło narzekają i śmieją się żałośnie,
Którzy z uśmiechem na twarzy
Obiecują pełną wierność;
Ale serce nie myśli tego poważnie.

Jakże łatwe wydawało mi się szczęście,
Zdawało się rosnąć i rosnąć,
Pragnęliśmy się wzajemnie,
Aż do śmierci chciałeś dla mnie pójść;
Teraz tylko mały ostry wiatr
Dopiero co zaczyna wiać,
A już cię nie ma przy mnie.

Ale chcę od mojej odwagi
Nawet minimalnie się nie oddalić
I pamiętać, że moje dobro
Będzie przez wszelkie czasy;
Wtedy moja pociecha w szczęściu i
trudnościach,
Tu i wszędzie, na chwałę i kpinę,
Jest cnota i jest Bóg.

6b. Der Morgenröth ihr Lachen

Kto szuka sławy
I kocha wolność,
Kocha też twoją miłość
Aurora; to ty musisz sprawić,
żeby wszystko szło do przodu
inaczej to wszystko nie wystarczy.

Kiedy złote promienie
miażdżą niebieskie chmury
ty drogie dziecko bronisz nieba,
Więc noc musi zniknąć
muszą tobie ustąpić
Tyle, ile jest gwiazd.

Ten który nosi broń i rozpętuje wojnę
który uwięził łańcuchy
który pływa na morzu
który jest pełen ciężkich zmartwień
ten mówi, kiedy będzie jutro?
Aurora, przyjdź prędko.

Ja też jestem Tobie oddany
Ty wypełniasz moje życie
Swoim niezwykłym urokiem
Dlatego chcę cię cwalić
i służyć Tobie,
O bogini ty na zawsze.

7a. Wer Gott das Herze giebet

Ten, który oddaje serce Bogu
aby się nigdy od niego od Niego nie oddalić
kocha duszę
która nie zna fałszu
może obudzić się bez zmartwień
może spać jeśli chce
ponieważ uczciwe czyny
idą do dobrego celu.

Niech przemówią złe języki
co im tylko się podoba
Niech zazdrość i gorliwość dźgają
niech cały świat szaleje
A on i tak zrobi to,
iczego chce jego umysł
ponieważ uczciwe czyny
idą do dobrego celu.

Włożę zazdrość i nienawiść
stale pode mną
i nic z nimi nie zrobię
O Boże! tylko Ty,
Ty będziesz robić wszystko to,
czego moje serce chce
ponieważ uczciwe czyny
idą do dobrego celu.

8.Läßt Salomon sein Bette nicht umgeben

Czyż Salomon nie sprawia, że jego łoże
jest otoczone przez sześćdziesięciu
stojących tam mężczyzn,
najsilniejszych mieszkających w Izraelu
którzy pilnują go przez cały czas?
Wszyscy są wyszkoleni w umiejętnościach
rycerskich,
są potęgą ich króla, i chronią go, kiedy
leży, zakochany, strzegąc go przez całą
noc.

Salomon wyciął piękne drewno z
zielonego Libanu,
zamówił szlachetne filary wykonane ze
srebra na jego łożu tronowym,
sufit jest złoty, a jego poduszka szkarłatna,
powodem jest miłość i łaska
od Solyme, ozdoby te są autorstwa córek,
które z wielkim kunsztem potrafią
haftować.

Chodźcie, wyjdźcie chodźcie tu
dziewczęta, wy, córki Syjonu,
ach, nie zwlekajcie się, spieszcie się,
aby przyjść i ujrzeć króla Salomona,
zobaczcie na jego głowie,
zobaczcie piękną koronę na czas jego
ślubu które teraz matka daje synowi
dla prawdziwej radości.

7b. Wie die güldnen Rosen Zier

Jak ozdobne złote róże
Kwitną pod ostrymi cierniami
I wyróżniają się wśród nich;
Tak wygląda jej piękno,
Tak moja ukochana musi wyglądać
wśród innych córek.

Jak jabłoń który niesie owoce
w owocnej jesieni
Szuka drzew,
Które nie wydały żadnego owocu;
Tak właśnie drogi Zier szuka
owoców dla swoich innych synów
Co jest lepsze ode mnie
Kiedy letnie upały mnie palą?
używam jego owoców,
Siedzę w jego cieniu?
Wtedy dla żądzy mojego gardła
Nie ma niczego słodszego.

9a. Die Augen merken oftmals an

Nieme słowo oczu jest prawdą,
często pokazuje swoją opinię
i ubolewa na swoje udręki miłości
Och, moja piękna
zobacz to poza zasięgiem wzroku mego
moją pociechę nie mogę wymówić na głos.
Moja nadzieja trzymała mnie w samotności,
a ja chciałem się zakochać

Jeśli ktoś śmieje się mi prosto w twarz
i nie zwraca uwagi na moje gwiazdy
jak usłyszeć, o co prosi ich słowo?
Za co jeszcze powinienem dziękować?
tak, aby mogli łatwo zauważyć
ogień, który mnie trawi?
Ale nie chcesz zrozumieć
więc muszę odejść nieszczęśliwie.

Pospiesz się, umieram z ukochanej agonii
a grób mój będzie musiał być duński;
duńskie święto ich wielkiej cnoty
Jednak twoje serce jest na twoim ołtarzu
szkoda, całe i złe poświęcenie
dla mojej bogini niebiańskiej młodości
Uhonoruję swój grób
ponieważ umieram właśnie dla nich.

Niebiosa nie mają rozumu
ale krąg lubi w swoim ubiegu
bardzo pięknie śpiewać w sobie:
Łabędź też kiedy ma umrzeć
czy nie słyszeć go pięknie i dobrze
zabrzymiąc słodką melodią?
Kiedy drewno jest zrobione na lutnię
wtedy słychać wspaniałość głosu.

Czy człowiek nie powinien ulec
i odejść teraz w dal,
narzekając na swoje cierpienie i
bezbronność?
Mówić o okrucieństwie
i o tym co czyni go pięknym ze smutku
miłość go napędza, czy może się wahać?
Miłość, która go otacza
i stoi z nim tak długo, jak żyje.

9b. Nachdem ich lag in meinem öden Bette

Całą noc na moim łóżku
Szukałam tego, którego kocha moje serce;
Szukałam go, ale go nie znalazłam.
Wstanę teraz i pójdę po mieście,
jego ulicami i placami;
Będę szukać tego, którego kocha moje serce. Więc szukałam go, ale go nie znalazłam.
Znaleźli mnie strażnicy
gdy obchodzili miasto.
„Czy widziałeś tego, którego kocha moje serce?" Ledwo go minęłam
kiedy znalazłam tego, którego kocha moje serce.

Trzymałam go i nie pozwoliłam mu odejść
dopóki nie przyprowadziłam go do domu
mojej matki,
do pokoju tego, który mnie począł.
Córki jerozolimskie, oskarżam was
przez gazele i łani polne:
Nie rozbudzajcie ani nie budujcie miłości
dopóki tego nie zapragnie.
Kim jest ten, który wychodzi z pustyni
jak słup dymu, perfumowany mirrą i
kadzidłem i wszystkich przypraw kupca?

Nadejdź północny wietrze, a ty, o
południowy, wstań,
Wybierz się na spacer po ogrodzie,
Niech przesiąkną jego korzenie;
Mój najdroższy „chodź" teraz bez skargi
Do tego cennego ogrodu,
Zjadać jej szlachetne owoce.

Wszedłem już do ogrodu
I zdjąłem mirty
I zaznałem spokoju, siostro
Jem miód, oh moje życie
Piję sok z suchych winorośli
A do tego moje słodkie mleko.

10a. Komm Nordwind du

A teraz przyjdźcie, przyjaciele, przyjdźcie
jeść Cierpienie jest teraz całkowicie
zapomniane Odrzućcie blady smutek
Chcemy tylko myśleć o radości
Nie powstrzymuj się od nalewania
Ugryź, i przyznaj, że się upiłeś.

10b. Wenn Gott auf unsre Lenden

Kiedy Bóg spoczywa na naszych lędźwiach
położył ciężar
a na każdym końcu jest ból,
Lecz jeśli on to znosi,
Nasza odwaga wyznaje
Bóg nie jest inny niż dobry.

Kiedy Bóg rani nas budzi smutek,
Lecz jeśli sam się nią zaopiekuje, \
znika wszelkie cierpienie,
Nasza odwaga wyznaje
Bóg nie jest inny niż dobry.

Gdy ogarnia nas choroba
nasza dusza staje się zmęczona,
Bóg jest chwalony, kochany,
kiedy jest w naszej pamięci,
Nasza odwaga wyznaje
Bóg nie jest inny niż dobry.

Kiedy Bóg prowadzi do piekła
zatop swoje serce i umysł,
kiedy ozdabia życiem,
sięgnij po siebie,
Nasza odwaga wyznaje
Bóg nie jest inny niż dobry.

Och, niech w przyszłości też to poczuję
jak ręka może się tak zagoić
Jeśli poruszy mnie ciężar,
zaatakuj też siebie,
Usta i odwaga wyznają
Bóg nie jest inny niż dobry.

Jeśli otoczy mnie choroba
to czy powinienem iść do piekła?
Jeśli tak właśnie chcesz żyć
weź mnie szczęśliwego ponownie ze sobą,
Usta i odwaga wyznają
Bóg nie jest inny niż dobry.

11. Teutoniam dudum belli SWV 33

Teutoniam dudum belli, atra pericla molestant.
Omnibus o bona pax, gaudia mille ferat.
Laetentur cives patulo, gens omnis in orbe.
In patria dulci prosperitate nova.
Tota Slesis resonet, jam tota Bugordis,
tota Budorgis: gaudia mille ferat.
Turba novem filium nova cantica cantet,
Apollo aureolo resonum pectine pulset ebur,
exclamant passim Charites hominesque venusti:
Omnibus o bona pax, gaudia mille ferat.

PL
Od dawna mroczne niebezpieczeństwa wojny niepokoiły Niemcy,
Niech dobry pokój przyniesie wszystkim tysiąc radości.
Niech obywatele radują się na otwartej przestrzeni,
wszyscy ludzie na świecie radują się z nowego dobrobytu w słodkiej ojczyźnie.
Niech zabrzmi cały Śląsk, cała Burgundia!
Niech dobry pokój przyniesie wszystkim tysiąc radości.
Niech ludzie świętują nowego syna nowymi piosenkami,
niech Apollo uderza w dźwięczną kość słoniową złotą plektronem,
niech Łaski wołają tu i tam, a czcigodny człowieku!
aby dobry pokój przyniósł wszystkim tysiąc radości.

DE
Lange haben die dunklen Gefahren des Krieges Deutschland beunruhigt
O möge guter Friede allen tausend Freuden bringen.
Lasst die Bürger sich im Freien freuen,
alle Völker der Welt freuen sich über den neuen Wohlstand im süßen Vaterland.
Lasst ganz Schlesien, alle Burgund erschallen
O möge guter Friede allen tausend Freuden bringen.
Lasst die Leute ihren neuen Sohn mit neuen Liedern feiern,
Lasst Apollo mit goldenem Plektrum auf das schwingende Elfenbein schlagen,
lass die Grazien hier und da schreien, ehrwürdiger Mann!
o möge guter Friede allen tausend Freuden bringen.

Marcin Opitz (1597-1639)

Martin Opitz (ur. 23 grudnia 1597 roku w Bolesławcu na Śląsku, zm. 20 sierpnia 1639 roku w Gdańsku) był niemiecko-śląski poeta okresu baroku, założyciel śląskiej szkoły poezji, uczony, dyplomata. (wyznania ewangelicko-reformowanego).
Od 1605 roku Martin Opitz uczęszczał do szkoły łacińskiej w rodzinnym mieście a w 1614 przeniósł się do gimnazjum Maria-Magdalenen-Gymnasium we Wrocławiu (niem. Breslau). W 1617 roku immatrykulował do akademickiego gimnazjum, które założył w 1614 roku Georg von Schönaich w Bytomiu Odrzańskim (niem. Beuthen an der Oder). W 1618 roku rozpoczął studia prawnicze na uniwersytecie we Frankfurcie nad Odrą i spędził trochę czasu jako nauczyciel domowy w rodzinie Tobiasa Scultetusa. 17 czerwca 1619 roku wstąpił na uniwersytet w Heidelbergu, gdzie studiował filozofię i prawo. Nawiązał tam kontakt z Georgem Michaelem Lingelsheimem, Janem Gruterem, Casparem von Barth, Juliusem Wilhelmem Zincgrefem, Petrusem Denaisiusem, Georgem Rudolphem Weckherlinem, Johannem Fischartem i Balthasarem Venatorem.
Tajny radca Georg Michael Lingelsheim zatrudnił go jako nauczyciela dla swoich synów. Brał także udział w przygotowaniach elektora Palatynatu Reńskiego Fryderyka V do objęcia korony królestwa Czech. Gdy w 1620 roku hiszpańskie wojska dowodzone przez Ambrosio Spinolę zajęły Palatynat, udał się do Holandii. Na uniwersytecie w Lejdzie zawarł znajomość z Danielem Heinsius (1580 - 1655), którego utwór Lobgesang Jesu Christi przetłumaczył już w Heidelbergu. Przez Amsterdam i Hagę udał się na półwysep Jutlandzki. Spędził tam zimę i napisał dzieło Trostgedichte in Widerwärtigkeit des Kriegs opublikowane dopiero 13 lat później. Latem 1621 roku powrócił na Śląsk.
Wiosną 1622 roku Martin Opitz został powołany przez księcia Gábora Bethlena do gimnazjum w Alba Iulia (niem. Weißenburg) w Siedmiogrodzie, aby uczyć tam filozofii i schöne Wissenschaften (nauki piękne). Zbierał tu również materiały i zaczął pisać wielkie niedokończone dzieło o starożytnej Dacji. W lecie 1623 roku powrócił na Śląsk i przebywał na dworze księcia legnicko-brzeskiego Jerzego Rudolfa w Legnicy. Napisał tu między innymi poemat „Zlatna“ oder „von Ruhe des Gemüthes“. Na życzenie księcia napisał WDie Episteln der Sonntage und fürnehmsten Fest' des ganzen Jahrs", według motywów z psalmów i melodii hugenota Claude'a Goudimela, za co książę mianował go radcą dworu. W 1624 roku opublikował swoje główne dzieło „Buch von der Deutschen Poeterey“ (Księga o poetyce niemieckiej), w którym opisał reguły i podstawowe zasady nowo powstałej wysokoniemieckiej sztuki poetyckiej, która nie jest zorientowana na przekazane antyczne miary wiersza lecz raczej powinna znaleźć własne metryczne formy języka niemieckiego.
Za pośrednictwem przyjaciela Augusta Buchnera zabiegał, aby zostać członkiem Fruchtbringende Gesellschaft (Towarzystwo Owocodajne). Żądanie to spotkało się jednakże z rezerwą. Szczególnie Tobias Hübner był jego zdecydowanym przeciwnikiem, który preferował formę wiersza aleksandryn. Poza tym wydaje się problematyczne, że Opitz chociaż był protestantem, w 1626 roku został mianowany sekretarzem grafa Karla Hannibala Burggrafa von Dohna, czołowego przedstawiciela kontrreformacji na Śląsku, który był osławiony z prześladowań protestantów. Dopiero w 1629 roku książę Anhalt-Köthen Ludwig I przyjął Opitza do Fruchtbringende Gesellschaft. Szczególnie mocno Diederich von dem Werder i Friedrich von Schilling opowiadali się za nim. Przy przyjęciu do Towarzystwa Owocodajnego książę nadał mu przydomek der Gekrönte i motto mit Diesem. Jako emblemat został mu nadany wawrzyn z szerokimi liściami (niem. ein Lorbeerbaum mit breiten Blättern). W 1630 roku na polecenie grafa Dohna udał się do Paryża, gdzie poznał Hugo Grocjusza, którego pismo De veritate religionis Christianae (pol. "O prawdziwej religii chrześcijańskiej", niem. Über die Wahrheit der christlichen Religion) przetłumaczył na język niemiecki. Na życzenie grafa przetłumaczył z języka łacińskiego na niemiecki instrukcję nawrócenia protestantów "Manuale contraversiarum jezuity Martina Becanusa wydaną w 1631 roku.
Podczas oblężenia Wrocławia we wrześniu 1632 roku przez wojska saksońsko-brandenbursko-szwedzkie Dohna uciekł ze Śląska, ale Martin Opitz pozostawał z nim w potajemnym kontakcie, aż do jego śmierci tj. do 21 lutego 1633 roku. Po śmierci grafa Dohna zabiegał o ponowne przyjęcie do służby u książąt legnickiego i brzeskiego. W wyniku podjętych działań w kwietniu 1633 roku został zatrudniony przez obu książąt do załawiania ich interesów we Wrocławiu i do ich służby dyplomatycznej.

Na początku 1635 roku książę brzeski Jan Chrystian zrezygnował z przewodniczenia konwentowi stanów śląskich i Martin Opitz został zwolniony. Po zawarciu pokoju praskiego 30 maja 1634 roku, w obawie przed cesarzem uciekł do Torunia, gdzie przebywali już obaj książęta śląscy. Został tutaj przedstawiony królowi Polski Władysławowi IV Wazie. Sam Opitz osiadł jednak w Gdańsku. W 1636 roku wstąpił na służbę u króla Polski Władysława IV Waza, który mianował go na sekretarza i historyka dworskiego. W tej roli zaczął studium starożytności sarmackiej, oprócz tego zajmował się staroniemiecką poezją i w 1639 roku opublikował Annolied z łacińskim komentarzem (rękopis zaginął).
Jego uczeń Paul Fleming pisze o nim "Du Pindar, du Homer, du Maro unsrer Zeiten" ("Ty Pindarze, ty Homerze, ty Maro naszych czasów"), a w innym sonecie "Meister deutscher Lieder, das Wunder unsrer Zeit" ("Mistrzu niemieckiej pieśni, cudzie naszych czasów"). Opitz przez swoich zwolenników został nazwany ojcem odnowicielem sztuki poetyckiej (Vater und Wiederhersteller der Dichtkunst. Jego celem było podniesienie niemieckiej poezji, bazując na ideach humanizmu i starożytnych formach do dzieła sztuki najwyższej rangi, co zresztą mu się udało przez stworzenie nowego rodzaju poetyki.
Do estetycznych jego norm należała zasada Horacego, że poezja, podczas gdy bawi, jednocześnie musi przydawać się i pouczać. Wymagał także, żeby dzieło poetyckie było żywym obrazem. W późniejszych stuleciach jego reguły były mocno krytykowane jako skrępowanie możliwości poetyckich i geniuszu duchowego.
Dla kompozytora Heinricha Schütz napisał libretto tragikomedii „Dafne“, która uważana jest za pierwszą niemiecką operę. Jej prapremiera miała miejsce w 1627 roku w Torgawie. Muzyka do libretta zaginęła.

Heinrich Schütz (1585-1672)

Heinrich Schütz, podpisywał się jako Henrich, łac. Henricus Sagittarius – najwybitniejszy niemiecki kompozytor w okresie wczesnego baroku. Wprowadził w Niemczech pochodzący z Włoch styl koncertowy z obowiązkowym basem generalnym, który połączył z niemiecką prozą biblijną (preferował Psalmy). Chociaż początkowo kształcony był na organistę, to po wczesnych madrygałach w języku włoskim komponował przede wszystkim wokalną muzykę kościelną do łacińskich, a zwłaszcza niemieckich tekstów,
Heinrich Schütz urodził się w 1585 roku w Köstritz jako drugie z ośmiorga dzieci Christoph Schütza (1549/50-1631) i jego żony Euphrosyne z d. Bieger (zm. 1635). Przodkowie ojca pochodzili z Norymbergi skąd przeprowadzili się do Chemnitz. 27 września 1607 roku immatrykulował na uniwersytet w Marburgu, aby studiować prawo. Dzięki otrzymanemu stypendium od landgrafa Maurycego studiował w latach 1609–1612 u organisty Giovanniego Gabrieliego (ok. 1554/57-1612) w Wenecji, gdzie pozostał do 1613 roku i opublikował zadedykowany landgrafowi Il primo libro de madrigali opus 1 (madrygały do włoskich tekstów). Giovanni Gabrieli tak bardzo go pokochał, że jeszcze na łożu śmierci pamiętał, aby mu zapisać pierścień. Po powrocie w 1613 roku został drugim organistą na dworze w Kassel.
Wieloletni związek Heinricha Schütza z Dreznem rozpoczął się 27 sierpnia 1614 roku, kiedy elektor Jan Jerzy I Wettyn (niem. Johann Georg I, 1585–1656) zwrócił się do landgrafa z prośbą o współpracę kompozytora w uroczystości związanej z chrztem jego syna Augusta.
Heinrich Schütz piastował w Dreźnie urząd komisarycznego kapelmistrza dworskiego, ponieważ w 1617/1618 określał siebie jako „obecnego kapelmistrza”. Dopiero po śmierci Michaela Praetoriusa (1571–1621) objął tę posadę oficjalnie w 1921 roku. Do obowiązków Schütza należało kierowanie muzyką podczas większych uroczystości sakralnych i świeckich na dworze. Poza tym odpowiedzialny był za odpowiednią obsadę dworskiej kapeli i muzyczną edukację członków chóru chłopięcego.
W 1655 roku brał udział w odbudowie kapeli w Wolfenbüttel, a jeszcze w 1663 reorganizował kapelę w Zeitz.
W 1628/29 odbył drugą podróż do Wenecji, gdzie kształcił się przez rok u twórcy starowłoskiej opery Claudio Monteverdiego (1567–1643). W latach 1633–35 i 1642–44 służył w Kopenhadze jako dworski kapelmistrz. Na ostatnie lata drezdeńskie przypadł upadek kapeli dworskiej, ponieważ z powodu trwającej wojny jej muzycy nie byli regularnie opłacani, co w 1639 roku doprowadziło do spadku jej liczby członków z 36 do 10. Od 1645 roku starał się bezskutecznie o przeniesienie w stan spoczynku.
Dopiero po śmierci elektora Jana Jerzego I (1656) został zwolniony ze służby dworskiej przez jego syna, który popierał włoskich muzyków. Schütz zachował jednak tytuł „najstarszego kapelmistrza” („Ältester Kapellmeister“).

Heinrich Schütz pozostawił około 500 dzieł, z których duża część zachowała się w 14 drukach, których nadzorował wykonanie i w 1664 roku sporządził ich listę. Druki te osobiście opatrzył numeracją opusów 1–14. Niektóre dzieła okolicznościowe wydrukował osobno. Przynajmniej połowa istniejących rękopisów dzieł Schütza zaginęła, co wynika z inwentarzy bibliotecznych. Przyczyną tego były pożary w Dreźnie (1760), Kopenhadze (1794), Gerze (1780), które strawiły istniejące tam wszystkie kościoły, zniszczyły tam z pewnością liczne kompozycje Schütza. Być może te zniszczenia spowodowały, że nie posiadamy żadnych dzieł organowych tego kompozytora.
Charakterystyczna dla utworów Heinricha Schütza jest ich różnorodność stylistyczna. Obaj włoscy mistrzowie Giovanni Gabrieli i Claudio Monteverdi przekazali mu wszystkie te elementy, które potrzebne były do odnowy muzyki niemieckiej. «U Giovanniego Gabrieliego znalazł nową polifonię. Podczas gdy Niemcy ciągle jeszcze pozostawały pod wpływem żywego, lecz ubogiego niderlandzkiego kontrapunktu, nie umiejąc go dalej samodzielnie rozwijać. Polifonię przeistacza melodyka. Ta potężna sztuka renesansowa przeniknęła wraz z Schützem do niemieckich kościołów».

Andreas Hammerschmidt (1611-1675)
Andreas Hammerschmidt, ur. 1611 (lub 1612) w Brüx (dziś miasto Most w Czechach), zm. 29 października 1675 w Żytawie – niemiecki kompozytor i organista.
Podczas wojny trzydziestoletniej cała jego rodzina wyemigrowała do Freiberga w Saksonii jako uchodźcy religijni. W latach 1633-1634 Hammerschmidt pełnił obowiązki organisty na zamku Wesenstein u saskiego księcia Rudolfa von Bünau, w następnych latach był organistą we Freibergu, gdzie ukazały się jego pierwsze kompozycje. W roku 1639 został mianowany na stanowisko organisty przy kościele św. Jana w Żytawie i tę funkcję pełnił do końca życia. Wtedy też rozwinął swoją działalność twórczą i zyskał sławę kompozytora. Jako naczelny organista miasta Hammerschmidt dysponował świątynią z doskonałymi warunkami muzycznymi . Do jego obowiązków należało komponowanie i wykonywanie utworów wokalnych z organami, prowadzenie chóru i miejskiego zespołu instrumentalnego; dodatkowo nauczał gry na instrumentach klawiszowych i dokonywał ekspertyz organów.
Hammerschmidt jest jednym z klasyków wczesnobarokowej ewangelickiej pieśni religijnej w Niemczech, tworzył również motety, madrygały religijne i kantaty. Tekstów do wielu jego utworów religijnych dostarczał jego bliski przyjaciel, poeta Christian Keimann, rektor żytawskiego gimnazjum Johanneum. Do jego tekstu powstała w 1646 roku bożonarodzeniowa pieśń Freuet euch, ihr Christen alle, przez długie lata znana i wykonywana, o czym świadczy choćby fakt, że Johann Sebastian Bach użył jej melodii w swojej kantacie nr 40 Jesu, nimm dich deiner Glieder.
Hammerschmidt tworzył muzykę w surowym, protestanckim kanonie. Styl jego utworów wywodzi się częściowo ze znakomitych osiągnięć muzycznych Heinricha Schütza i Hansa Leo Hasslera.Kompozytor został pochowany w Żytawie na dziedzińcu kościoła św. Krzyża. Na pomniku nagrobnym znajduje się napis sławiący jego osobę jako „Orfeusza z Żytawy".

Constantin Christian Dedekind (1628-1715)
Constantin Christian Dedekind (ur. 2 kwietnia 1628 w Reinsdorf, Anhalt-Köthen; † przed 2 września 1715 w Dreźnie) – był niemiecki poeta i kompozytor epoki baroku.
Jako wnuk kompozytora Henninga Dedekinda (1562-1626) i syn muzyka Stefana Dedekinda (1595-1636), młody Constantin urodził się w turyńskiej muzycznej dynastii. Od około 1647 mieszkał w stolicy Saksonii Dreźnie. Jego poetycka sława dotarła już do Johanna Rista w Hamburgu, który w 1652 roku ukoronował go Poeta laureatus. Również w Dreźnie Dedekind rozwijał swój podwójny talent jako kompozytor i poeta. Od 1666 do 1675 pracował w Dreźnie jako koncertmistrz saski elektorów. Stworzył wiele pieśni i przedstawień sakralnych, a także kilka pieśni świeckich (jego rok muzyczny i pieśń Nieszporów to 120 koncertów), których zarówno teksty, jak i kompozycje pochodzą od niego samego. Uważany jest za jednego z najważniejszych niemieckich artystów swoich czasów w tej dziedzinie.Jako poborca podatkowy w Saksonii Dedekind dorobił się fortuny; jako wydawca - głównie nut - zanotował więcej niepowodzeń. W 1680 uciekł z Drezna do Miśni przed zarazą. W ostatnich latach życia Dedekind prawie nic nie komponował; późne dzieło składa się prawie wyłącznie z poematów sakralnych.
Dedekind prawdopodobnie zmarł w Dreźnie pod koniec sierpnia 1715 r. i został pochowany 2 września.

PARTNER:
Barockschloss Rammenau
Jugendherberge PEREGRINUS (Görlitz)
Fundacja Twoje dziedzictwo

KONTAKT/INFOS:

Fundacja Twoje dziedzictwo
Telefon: +48 690 690 550
www.twojedziedzictwo.pl

Ars-Augusta e.V.
Augustastrasse 6, Görlitz 02826.
Tel. +49 3581 8778460
www.ars-augusta.org

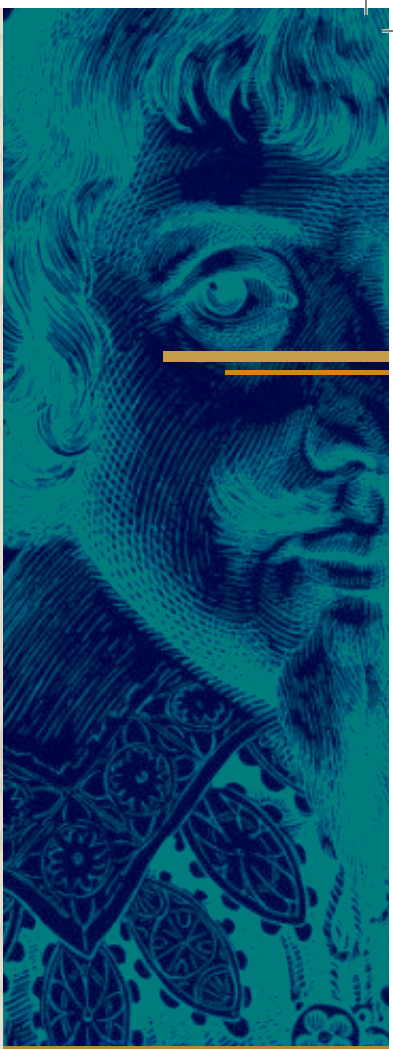

Projekt jest dofinansowany przez Komisarza Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów za pośrednictwem Wydziału Kultury Śląska przy Muzeum Śląskim w Görlitz oraz „Środkowoniemieckiej muzyki barokowej w Saksonii, Saksonii-Anhalt i Turyngii e.V."